

ELŐFIZETÉSI ÁRA :
 ÉDESZ ÉVRE . . . 16.— K | FÉL ÉVRE . . . — K
 HÉYEDY ÉVRE . . . 4.— K

FŐSZERKESZTŐ :
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
 BUDAPEST, V. SAS-UTCA 20.
 TELEFON 108—60.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTASSAL DÍJSZABÁS SZERINT.

Az új király proklamációja.

A hivatalos lap november 30-iki rendkívüli kiadásában jelent meg, amely a következőket tartalmazza :
 Ő osztrázi és apostoli királyi Felsége a következő legfelső káziratot méltóztatott legkegyelmesebben kiadni :

Kedves gróf Tisza!

A kormányzást a mai napon átvettem és meg erősítem Önt és a magyar minisztérium többi tagját állásukban. Egyszermind megbízom Önt, hogy a népeimhez intézett idezárt proklamációt közhírré tegye.

Kelt Bécsben, 1916. évi november hó 21-én.

Károly s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Népeimhez!

Házammal és hű népeimmel együtt mély megindulásal, megrendülve állok ama nemes uralkodó ravalatánál, aki közel hetven éven át viselte gondját a monarchia sorsának.

A Mindenható kegyelme kora ifjúságában hívta a trónra őt és erőt adott neki, hogy kósó aggkoráig, súlyos emberi szenvedéstől meg nem ingalva és meg nem törve, kizárólag uralkodó tiszta és népoinak forró szeretete által eléje szabott kötelességeinek szentelje magát.

Az ő bölcsesége, belátása és alyai gondoskodása alkotta öm a békés együtelés és szabad fejlődés állandó alapjait; súlyos zavarok és veszélyek közül, jó és rossz időkön át ő vezette Ausztria Magyarországot a béke hosszú, áldásos idején keresztül a hatalomnak arra a magas polcára, amelyen ma, hű szövetségeseikkel karöltve, állja a harcot mindenfelől reá-törő ellenséggel szemben.

Az ő művét kell folytatnom és befejeznem.

Viharos időben lépek őseimnek fennkölő elődöm által teljes fényében reám hagyott tisztas trónjára.

A cél nincsen még elérve, nem tört még meg ellenségeink az a balhiedelmé, hogy támadásait folytatásával legyőzhetik, sőt szétrombolhatják a monarchiát.

Egynek érzem magam népeimmel abban a hajthatatlan elhatározásomban, hogy végigküzdjem a harcot olyan béke kiközöségig, amely biztosítja monarchiám fennállását és a zavartalan továbbfejlődés szilárd alapjait.

Büszke bizalommal számílok reá, hogy hős védőerőm, népeim áldozatkész hazaszeretetére támaszkodva, hű fegyverbarátságban a szövetségös haderőkkel, Isten segítségével vissza fogja verni az ellenség összes támadásait s győzelmes befejezéshez juttatja a háborút.

Eppen olyan megingathatatlanul bízom abban, hogy monarchiám, amelynek hatalma e benné egy esztét két államnak régi törvényekben megirt, harcban és veszélyben újra megpccsételt oiválaszthatatlan sorsközösségében rejlik, be- és kifélet megedve és megerősödve fog ebből a háborúból kikerülni. És bízom abban is, hogy az összelatározandóság tudatától és mély hazaszeretettől álhútra, a küllanenség leverésére áldozatkész elszánttsággal egyesült népeim együtt fognak működni a békés eröptetés és megújulás munkájában is, hogy a belső virágzás, fejlődés és megerősödés korszakát biztosítsák a monarchia két állama s a hozzájuk csatolt tartományok, Bosznia és Hercegovina számára.

Amidőn az Ég kegyelmét és áldását kórnom magamra, házamra és szeretett népeimre, a Mindenható színe előtt fogadom, hogy az őseim által reám hagyott örökségnek hű sáfárja leszek.

Mindent meg akarok tenni, hogy mielőbb elmuljanak a háború áldozatai és borzalmai; újból meg kívánom népeimnek szerezni a béke áldásait, amint azt fegyveroiok becsülete, államainak és hű szövetségeseimnek léterdeke és ellenségeink dacá megengedi.

Népeimnek igazságos, szeretetteljes fejedelmé akarok lenni: alkotmányt és törvényt tiszteltem kívánom tartani. Gondosan fogok örködni a jogegyenlőség felett. Állandó törekvésemet népeim erkölcsi és szellemi javának előmozdítására, szabadság és jogrend oltalmára és arra irányítom, hogy a társadalom munkás tagjai számára becsületes munkáját gyümölcsöt biztosítsan.

Elődömtől örököltem drága örökségem korona és nép kölcsönös ragaszkodása és bizalma is. Magasztos, és súlyos uralkodói hivatásom kötelességeinek teljesítéséhez ebből maritok erőt.

Ausztria-Magyarország alpuaszthatatlan hűterettségbe vetett hitel, népeim iránt érzett mélységös szeretettől áthatva állítom életemet és minden erőmet a magasztos feladat szolgálatába.

Kelt Wienben, 1916 november hó 21-én.

Károly s. k.

Gróf Tisza István s. k.

HAZAI HIREK.

Halálhíres. *Steinhauz* Gyula m. kir. főbányatanácsos november 25-én 73. évében elhunyt.

A Kereskedelmi Bank tőkeemelése. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága legutóbbi ülésén nagyfontosságú és a bank jövőjére kétség-felől messze kihaló elhatározásra jutott. A december 21-én tartandó rendkívüli közgyűlésnek ugyanis azt fogja javasolni, hogy a mai 65 milliót alapítókét 80 millióra emeljék fel. A bank legutóbb 1912-ben emelte fel a tőkéjét 50 millióról 65 millióra.

A mostani tőkeemeléssel 1500 darab 1000 koronás névértékű részvény kerül kibocsátásra, amiből még 1000 darab részvény osztalékozik az 1913-iki kibocsátás maradványa gyantán. A részvények kibocsátó árfolyamát hivatalosan csak a közgyűlés előtt megtartandó igazgatósági ülés fogja nyilvánosságra hozni. Az erre vonatkozó döntést egyelőre csak kombinálni lehet abból, hogy a tranzakció lebonyolítása után a Kereskedelmi Bank vezetősége a 80 millió részvénytől kívül 152 milliót nyitl tartaléka, összesen tehát 232 millió korona saját tőkére számít. Ma 110-2 milliót tesz a tartalék, a bank elhelyezett tőkéi összege az idén meghaladja az 1100 milliót, a bank jelzálog- és közpénz kölcsönkibocsátásának átlaga pedig az 580 millió. A tőkeemeléssel kapcsolatban az alap-szabály módosítását is tervezik olyan értelemben, hogy a tisztviselők jutalmazására szánt összeg növekedjék.

Új bányák megnyitása. A zabok—slubiaci vasutvonal környékén réz-, vas-, kőszén- és sóbányák terülnek el, amelyek feltárása folyamatban van.

Rézárak emelkedése. A newyorki és londoni főpiacokon az utóbbi időben valóságos rőhaussé észlelhető. A londoni tőzsdén a standard-réz ára tonnáért november 16-án 129 1/2 fontról 135 fontra emelkedett. A londoni áramokedést a newyorki piac befolyásolja, ahol a réz ára még soha sem állott oly magasra, mint most. A háború kitörésekor a réz ára Londonban 58 font volt.

Új illetéktörvény. December elején életbe lépett az új illetéktörvény. Az új rend szerint számlákra, ha 100 koronánál kisebb összegről vannak kiállítva, ívenként 2 fillér, 100 koronánál nagyobb összegnél 10 fillér bélyeg jár. Bár Ausztriában a számlák bélyegét felemlítették, a Magyarországon kiállított és a feleltek szerint szabályszerűen felbélyegzett számlákat Ausztriába való átvitelük esetén nem kell megadni a bélyegét. A december 1-én járó után keltezett váltók is már az új fokozatok szerint járó magasabb illeték alá esnek. A pénzügyminiszter december 1-től új váltóforgalmi forgalombahatárt rendelt el, azonban a megelőző váltóirap-készletek felhasználása végett úgy rendelkezett, hogy december 1-től kezdődően egyelőre a váltóblanketták akként fognak forgalomba hozatni, hogy azok a baloldalon levő szelvényzel, amely tövédekora adott volna alkalmat, hányozni fog és így csak az új kibocsátása 3 koronára 40 fillér és a 3 korona 20 fillérrel azotó váltóirapok lesznek engedélyezve ezzel a szelvényzetel ellátva. December 1-től kezdve csak az újonnan forgalombahozott szelvényzetűkkel, illetve az 1918. évi XXVII. t. c. 1. §-ban megállapított 3. fokozatú tölekeknek megfelelő szelvényzetekkel ellátott új bélyeges kincstári váltóirapokat szabad árusítani és felhasználni.

A Magyar Általános Gépgyár r.-t. mátyásföldi új telepén sűrűn folynak az építkezések. Az új repülőgépgyár még ebben az esztendőben, a motor- és autógyár pedig jövő év márciusán kerül üzembe. A gyár kétoldalon régi telepén rendkívül erősen van foglalkoztatva. Megállapítást nyert, hogy a vállalat acetoplán-motorjai teljesen kifogástalanok. 1914-ben főgőzt bérel a cég ez új cikk nagy precizitást igénylő gyártásába és ma már e cikkben második helyen áll a monarchia legjobban foglalkoztatott iparvállalatai között.

A Skoda-gyár tőkeemelése. A Skoda-gyár legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározták, hogy az alapítókét a tartalékok felhasználásával oly módon fogják felemelni, hogy a részvények névértékéhez 120 koronát csatolnak a tartalékból. Az alapítókkal ezzel a tranzakcióval 72 millióra emelkedett.

Metallurgiai Rt. részvénytársaság legutóbbi közgyűlése kimondta a felszámolást.

A kereskedelmi miniszter a petróleumhányról. A kereskedelmi miniszter a vármegyei köz- és a törvényhatósági városokhoz leiratot intézett a petróleum ügyében.

A kereskedelmi miniszter leiratában elmondja, hogy a petróleumhány van, a világító közleget csak korlátozott mértékben áll rendelkezésre, éppen ezért ezeket a készleteket az ország vármegyéi és városai között felosztotta. A petróleumhány-egységet a kormány igyekszik fog január és február hónapokra is biztosítani. Az elosztás tekintetében a gáz- és villany-beosztásokat, valamint az ipari és mezőgazdasági érdekeket is tekintetbe vették. A miniszteri rendelet azokat az ausztriai és magyarországi fúrókat gyárakat is kijelöli, amelyek kötelesek a petróleumhányegységet szállítani az egyes megyéknek és városoknak. A miniszter az alapítókét és polgármestereket felkérte arra, hogy amennyiben szükségesnek látják, társasági szponzorálják a vármegyék és városok területén petróleumjegyeket léptessenek életbe.

A Kőbányai Bőrtéglagyár Pesten december 4-én tartott rendkívüli közgyűlésén határozta el részvény-tőkéjének 4,365.000 koronára való emelését. A határozat kimondása előtt világot kellett, hogy az eddig adómentes tartaléknak adókötelessé tétele a vállalat üzlelvitelét és kamatkötelezettségét mennyiben fogja befolyásolni. Végül mégis elhatározták, hogy minden új részvény névértékéből 150 korona a társaság értéksökkenési tartalékából fog fedezetet nyerni.

A szén árának emelkedése. A felsősziléziai szénkonvenció határozatát, hogy a szénárát tonnánként két márkával felemeli, nem támadták meg, úgy a határozat érvényben marad.

Dobozsi Rézművek r.-t. Mintegy öt év előtt létesítette a társaság 1,750.000 koronás alapítókét a Magyar Általános Hitelbank a Coburg hercegi rézbányáimékből bérbevevő részének hasznosítása céljából. A legújabb mérleg 28.942 K-ás veszteséggel zárul. Minthogy az üzem ma még mindig nem rentabilis, az újabb befektetések költségei a hitelek emelkedő teteleiből kerülnék ki. A hitelezők tetele: 1912 évben 549.140 K, 1913-ban 1.093.706 K, 1914-ben 1.756.876 K volt, addig 1915-ben 2.533.982 K-ra emelkedett ez a tétel. Az alapítókétből és a hitelrészleiből táplálkoztak a következők: Bánya- és kutasági engedély 446.693 K, bányaborendezés 371.139 K, iparvasút 108.638 K, telkek és épületek 396.772 K, pénztár 27.274 K, adások 208.708 K, óvadékok 15.205 K. A gyártmányértékesítésből eredő jövedelem mindössze 32.441 K, amellyel szemben fizetések, költségek, kamatok fejében 374.983 K-ás kiadás áll.

A Bélapátfalvai Portlandcementgyár 592.527 korona tavalyról áthozott vezetőségén felül, megjelölt mérlegében újabb 632.076 koronára vezetőségi tündet fel. E veszteséggel szemben adósságnak tetele 1.37 millióra gyarmodott a tavaly feltüntetett 101 millióval szemben, a hitelezők tetele viszont 3.48 milliót tesz ki a tavalyi 2.07 millióval szemben. Hogy e tétel mily mértékben rojtja valóban a mérleget, azt a közlelő adatok hiján bajos megállapítani. Az értéksökkenés címén 607.740 korona szerepel az idén a tavalyi 883.544 koronával szemben.

A galiciai nyersolajtermelés. Az 1916. év első kilenc hónapjában Galiciában 52.175 ciszterna volt a nyersolajtermelés, amelyből Boryslav vidékére 19.442, Tuszanovce vidékére 37.094, Mragica vidékére 1937 ciszterna jutott. Az első három évnyegyedben különben összesen 100.018 ciszterna nyersolajat szállítottak ki Galiciából. Október hónapjában kissé csökkent a termelés, amennyiben csak 6353 ciszterna volt a szeptemberi 8478 ciszternával szemben.

fejezni; a törvényhatóságok első tisztviselői szigorú utasítást kaptak, hogy a rekvirálást minél hatékonyabban bonyolították le és a törvény feljesztéseit szigorúan tartolják meg minden visszaélést, amit tapasztalnak.

A hazitaniak szállításiának ellenőrzése. A hivatalos lap közli a kormány rendeletét a gazdasági termények, liszttermékek és egyes mezőgazdasági terményekből előállított ipari termékek vasuton vagy hajón uti- és közútdoggyászoként való szállításának ellenőrzéséről. A rendelet szerint a magyar szent korona országainak területén kívül fekvő helyekre, ugyancsak az Országos Közélemezési Hivatal által kijelölt, az ország belsejében fekvő vasuti és hajóállomásokra feladott utpdoggyászdarabokat, ideértve a katonai személyek által menetivel, nyílt parancs stb. utazási igazolvány alapján feladott podgyászokul mnyeket is, az Országos Közélemezési Hivatal által az illető vasuti vagy hajózási igazgatósággal egyetértően kijelölt vasuti és hajóállomásokon a feladás előtt, a tésbi állomások feladott illy utpdoggyászdarabokat pedig szintén az Országos Közélemezési Hivatal által az illető vasuti igazgatósággal egyetértésben kijelölt, az ország határain belül fekvő vizgáló-állomáson kell megvizsgálni. A közútdoggyászok megvizsgálása a vasuti kocsi-szakaszokban, illetve a hajón történik az utas jelenlétében. A vasuti és a hajózási vállalatok oly állomásokon, amelyek az Országos Közélemezési Hivatal az utpdoggyászdarabok vizsgálatát a feladás előtt végzi, az utpdoggyászt csak akkor vehetik fel, ha a vizsgálatot teljesítő személy a felvételt megengedi s ennek jelölő a podgyászdarabot a vizsgálatot tanúsító bárcával ellátta. Az Országos Közélemezési Hivatal a hiva alos lapban felsorolja azokat a vasuti és hajóállomásokat, amelyekre ez a rendelkezés vonatkozik.

Bulgária sőtormelése. Bulgária portogalosi sőtormelésén az idén 3 millió kilogrammal növelték a sőtormelést, amely az idén 7 millió kilogramra ug.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

h. J. Polig Akt.-Ges. in Köln. Der Aufsichtsrat hat beschlossen, der Generalversammlung die Ausschüttung einer Dividende von wieder 8% vorzuschlagen. Der Betriebsüberschuss beträgt 959.721 (1914/15: 655.010) Mk.; die Abschreibungen stellen sich auf 528.177 (266.230) Mk. Ausser einem Betrage von 18.385 Mk. für die gesetzliche Rücklage, die dadurch auf die gesetzliche Höhe von 250.000 Mk gebracht wird, sollen 150.000 Mk. einer Sonderrücklage einschliesslich Kriegssteuerreserve überwiesen und 25.000 Mk. dem Kriegunterstützungsbestande zugeführt werden. Das Werk ist nach Mitteilung der Verwaltung gut beschäftigt.

Maschinenfabrik Hasenclever A.-G., Düsseldorf. In der Generalversammlung, in welcher das gesamte Aktienkapital von 14 Millionen Mk. vertreten war, wurde der Abschluss für 1915/16, der die Zahlung einer Dividende von 20 gegen 25% im Vorjahre vorsieht, einstimmig genehmigt. Der Überschuss einschliesslich des Vortrages von 167.982 (155.732) Mk. beträgt 721.052 (798.138) Mk., davon gehen ab für Abschreibungen 112.907 (149.317) Mk., ferner für die Kriegsgewinnsteuer-Reserve 90.000 (0) Mk., so dass ein Reingewinn von 518.983 (648.820) Mk. vorhanden ist, den die Versammlung wie folgt zu verteilen beschloss: Kriegswohlfahrts-Rücklage 50.000 (100.000) Mk., Vergütung für den Aufsichtsrat 18.163 (23.838) Mk., 20% (25%) Dividende und Vortrag 159.983 (167.983) Mk. Bezüglich der Aussichten bemerkt der Bericht, dass diese bei dem hohen Bestand an Aufträgen für das laufende Jahr als günstig zu beurteilen sind. Zur Erhöhung der Leistungsfähigkeit würde ein Erweiterungsbau in Angriff genommen, der voraussichtlich Ende des Jahres dem Betrieb werde übergeben werden können.

Österreichische Petroleumindustrie. Bekanntlich hat die Galizische Karpathen-Petroleumgesellschaft durch die Zerstörung ihrer grossen Raffinerie in Maryampol den grössten Schaden erlitten, sie hat aber den ganzen Verlust aus dem Reservofonds gedeckt, so dass sie für das Jahr 1915/16 wieder 15% Dividende ausschütten konnte. Die Erdölproduktion

erreichte 978.000 Meterzentner gegen 1.5 Millionen im Frieden; die 7 Millionen Gewinn sind also die Folge höherer Preise. Dagegen sind die Vorräte stark abverkauft.

Die Mecklenburgischen Kall-Salzwerke Jessenitz geben bekannt, dass auf die Obligationen der Gesellschaft durch die Kommerz- und Diskontobank in Hamburg nunmehr weitere 12% in bar zur Rückzahlung und ausserdem auf jede Jessenitz-Obligation von 1000 Mk. eine 5% Obligation der Gewerkschaft Wendland von 500 Mk. mit Zinslauf ab 1. Januar 1918 zur Verteilung gebracht werden. Die Jessenitz-Obligationäre haben noch eine weitere bare Rückzahlung, und zwar aus der allgemeinen Konkursmasse zu erwarten, die sich in der Hauptsache aus Kuxen der Gewerkschaft Asse, dem Grundstück in Malliss und einem Bankguthaben zusammensetzt. Diese Masse fällt fast ganz den Obligationären zu, weil andere Konkursgläubiger mit nennenswerten Beträgen nicht vorhanden sind.

Joh. Weitzer Maschinen-, Waggonfabrik und Eisengieserei A.-G. Die Joh. Weitzer Maschinenfabrik und Eisengieserei A. G. in Arad hat Sonntag, den 26. November, ihre Generalversammlung abgehalten. Nach Genehmigung der vorgelegten Bilanz wurde beschlossen, dem Wertverminderungs-Reservofonds 466.251 und dem Reservofonds 12.333 Kronen zuzuwenden, ferner eine Dividende im Ausmasse von 10% = 25 Kronen pro Aktie zur Auszahlung zu bringen. In den Direktionen wurde der Geschäftsführende Direktor der Ersten ungarischen Gewerbank Josef Teodor Salomon zugewählt.

Berliner Aktien-Gesellschaft für Eisengieserei und Maschinenfabrikation (Freund) in Charlottenburg. Die Generalversammlung setzte die Dividende auf 4% fest. Die Verwaltung teilte mit, dass Verhandlungen über Terrainverkäufe augenblicklich nicht schweben. Die Maschinenfabrik, die naturgemäss mit längeren Lieferfristen zu rechnen habe, sei noch auf eine ganze Reihe von Monaten beschäftigt. Auch bei der Gieserei sei die Beschäftigung gut und es sei zu erwarten, dass bei dem jetzigen Stande der Konjunktur die Beschäftigung des Gesamtunternehmens noch für längere Zeit sich günstig gestalten werde. Wenn die Gewinne auch in Zukunft sich befriedigend anliessen, werde man zu Modernisierungen schreiten. Der Vorsitzende bemerkt schliesslich, dass man im nächsten Jahre mit besseren Ergebnissen werde aufwarten können.

